



ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava



Vyhodnotenie Svetového dňa vody 2015

„Voda a udržateľný rozvoj“



Bratislava, apríl 2015



VYHODNOTENIE SVETOVÉHO DŇA VODY 2015

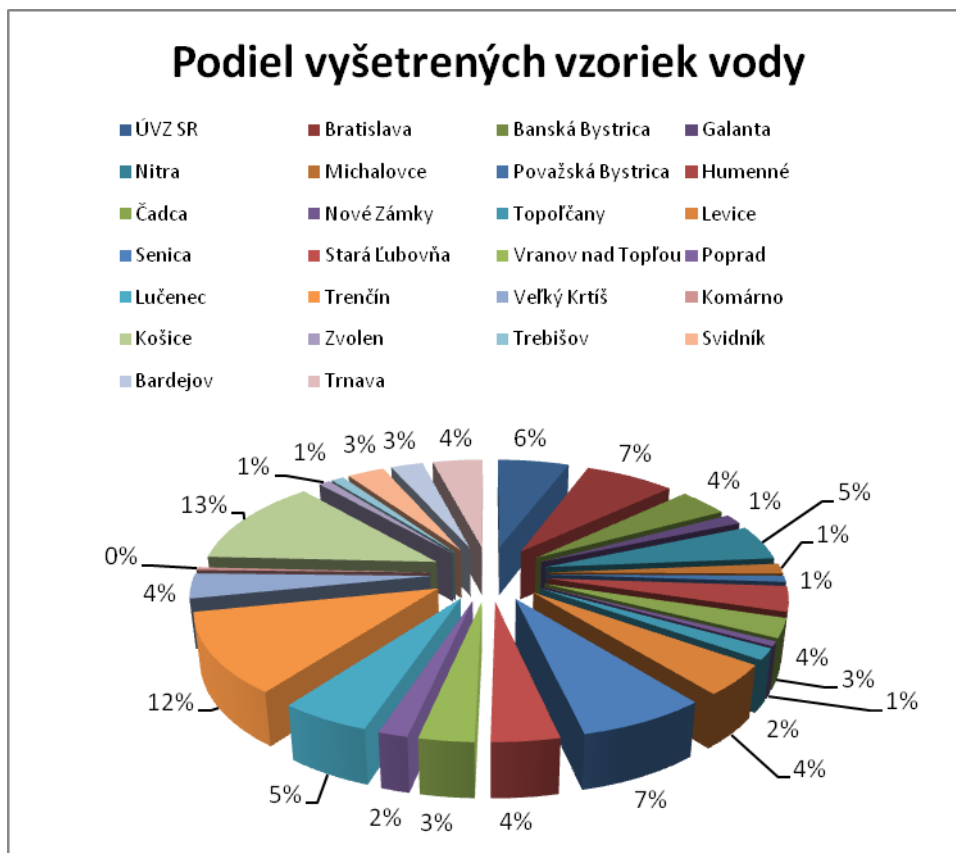
Pri príležitosti tohtoročného Svetového dňa vody (ďalej len „SDV“), ktorý bol zameraný na vodu a udržateľný rozvoj, vykonávali Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej „ÚVZ SR“) a regionálne úrady verejného zdravotníctva (ďalej „RÚVZ“) na Slovensku aktivity zamerané na zvýšenie informovanosti a povedomia obyvateľov v oblasti pitnej vody a aktivity na overenie kvality pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov.

ÚVZ SR a vybrané RÚVZ poskytovali bezplatne orientačné laboratórne vyšetrenie vzoriek vody z individuálnych zdrojov pre dva vybrané chemické ukazovatele kvality pitnej vody – dusičnany a dusitany, ktoré patria k najčastejším kontaminantom vlastných studní. Okrem toho poskytovali všetky úrady odborné poradenstvo a konzultácie ohľadom zdravotnej bezpečnosti pitnej vody z verejných vodovodov a individuálnych studní, umiestnenie a ochranu vlastných vodných zdrojov, možnosti úpravy používanej vody zo studní na pitné účely pomocou filtračných zariadení a ďalšie otázky súvisiace s vodou a jej významom pre zdravie ľudí.

Informácie, týkajúce sa SDV boli pred uskutočnením aktivít zverejnené v médiách (rozhlas, televízia, tlač), na webových sídlach a na nástenkách ÚVZ SR a RÚVZ.

ÚVZ SR a RÚVZ počas SVD 2015 boli spracované do nasledovných tabuliek a grafov.

Graf č. 1: Grafické znázornenie percentuálneho podielu vyšetrených vzoriek na ÚVZ SR a RÚVZ počas SDV 2015



Tab. č. 1: Prehľad aktivít ÚVZ SR a RÚVZ pri príležitosti SDV 2015

Názov inštitúcie	Realizované aktivity	Vyšetrený ukazovateľ
ÚVZ SR	<ul style="list-style-type: none"> - v rámci preberania vzoriek vôd boli záujemcom poskytované informácie o požiadavkách na kvalitu pitnej vody, o rozboroch pitnej vody, o umiestnení a ochrane vodných zdrojov, o možnosti použitia vody z individuálnych vodných zdrojov v domácnosti, informácie o používaní balených vôd, o využívaní vody z individuálnych zdrojov na podnikateľské účely, informácie o úprave vody, o chlôrovaní pitnej vody, starých environmentálnych záťažiacich, o tvrdosti vody a i. - informačné materiály, letáky, článok – webové sídlo ÚVZ SR, - reportáž počas SVD - konzultácie osobné, telefonické a zaslané elektronickou poštou (80) - beseda v obci Gabčíkovo „Pitná voda v Gabčíkove“ - vyšetrenie dusičnanov vo vzorkách vody zo studní a celkovej tvrdosti vo vzorkách zo studní a verejného vodovodu (37 vzoriek) 	dusičnany dusitany
Bratislava	<ul style="list-style-type: none"> - informácie o akcii na webovej stránke a formou pútačov v priestoroch budovy - konzultácie (190) s občanmi sa týkali najmä vhodnosti zásobovania domácnosti pitnou vodou, možností úpravy používanej vody zo studní na pitné účely pomocou filtračných zariadení, spôsobu dezinfekcie ako aj frekvencie monitorovania kvality pitnej vody pri individuálnom zásobovaní - informácie pre tlačové agentúry SITA, TASR - informácie a plagáty na webovom sídle a na nástenke úradu - informácie o akcii bola odvysielaná v Slovenskom rozhlase, v TV ZET, TV Ružinov - reportáže priamo počas SDV 	dusičnany dusitany
Banská Bystrica	<ul style="list-style-type: none"> - odborné konzultácie (103) zamerané na kvalitu pitnej vody, problematiky individuálneho a hromadného zásobovania, ochrany zdrojov pitnej vody a telefonické konzultácie (12) - letáky „Čo by sme mali vedieť o pitnej vode“ (103), letáky „Charakteristika vybraných ukazovateľov kvality pitnej vody“ (103) a letáky „Akú vodu pijeme“ (103) - informácie o dezinfekcii vody v studniach (103) - informácie pre verejnosť na webovom sídle RÚVZ 	dusičnany dusitany
Galanta	<ul style="list-style-type: none"> - informácie na webovej stránke a na informačnej tabuli vo vestibule 	dusičnany dusitany

	- konzultácie zamerané na potrebu zdravotného zabezpečenia surovej vody, umiestňovanie vodných zdrojov a význam vybraných ukazovateľov kvality (mangán, tvrdosť vody a pod.)	
Dolný Kubín	- informácia o poskytovaní poradenstva v oblasti zdravotnej bezpečnosti pitnej vody (55) bola elektronicky oznámená obciam a tie následne informovali o aktivitách SVD na obecných webových sídlach a zároveň bola táto informácia hlásená obecným rozhlasom	dusičnany dusitany
Nitra	- všeobecné informácie o SDV (Voda a udržateľný rozvoj) - zhodnotenie kvality pitnej vody v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa - panely v priestoroch RÚVZ Nitra na tému: Svetový deň vody a jeho zameranie na motto Voda a udržateľný rozvoj - príspevok pre študentov žurnalistiky o SDV 2015, o aktivitách RÚVZ, o kvalite pitnej vody v okresoch Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce. - konzultácie a odborné poradenstvo zamerané na zdravotnú bezpečnosť pitnej vody, na kvalitu vody z verejných vodovodov, individuálnych studní a ďalších problémov súvisiacich s vodou.	dusičnany dusitany
Prievidza	- poradenstvo a konzultácie (19) pre majiteľov studní k problematike dezinfekcie, úpravy vôd reverznou osmózou, stavebno-technické podmienky, ochrana pred kontamináciou studní.	dusičnany dusitany
Michalovce	- oznam o pripravovaných aktivitách umiestnený na úradnej tabuli, na informačnom paneli RÚVZ a na webovom sídle - odborné poradenstvo zamerané na zdravotnú bezpečnosť pitnej vody, problematiku vodných zdrojov na individuálne zásobovanie a problematiku dusičnanov - prednáška pre žiakov 7. a 8. Ročníka ZŠ Strážske na tému SDV 2015- Voda a udržateľný rozvoj	dusičnany dusitany
Rimavská Sobota	- konzultácie (10)	dusičnany dusitany
Dunajská Streda	- beseda na tému „ Pitná voda v Gabčíkove“ - prednáška „ Potencionálne riziká znečistenia zdrojov PV v lokalite Gabčíkovo“ - konzultácie (7)	dusičnany dusitany
Považská Bystrica	- konzultácie (27)	dusičnany dusitany
Humenné	- 10 x prednáška na tému „ Pitný režim“ pre ZŠ, detské centrá, charitu - 108 konzultácií - článok pre regionálne noviny, pre www. stránku „ Humenčanonline.sk“	dusičnany dusitany

	- rozhovor a oznam pre televíziu mesta Humenné	
Žilina	- konzultácie (25)	-
Čadca	- telefonické konzultácie (38) o pitnej vode, dezinfekcii, čistení studní - informácia pre regionálne noviny ku SDV - oznam k Svetovému dňu vody na webovej stránke úradu a na portáloch miest Krásno nad Kysucou, Čadca, Kysucké Nové Mesto	dusičnany dusitany
Nové Zámky	- konzultácie (25), ktoré sa týkali domových studní a kvality vody vo vodných zdrojoch na individuálne zásobovanie pitnou vodou - informácia pre občanov na webovom sídle RÚVZ Martin	dusičnany dusitany
Topoľčany	- konzultácie, letáky, aktivity (108)	dusičnany dusitany
Levice	- osobné konzultácie a poradenstvo (135) s rozdaním písomných informácií o zdravotných problémoch súvisiacich s nevyhovujúcou kvalitou pitnej vody, ochrane a umiestnení vodných zdrojov, postupe pri sanácii studní a ich dezinfekcii ako aj význame niektorých ukazovateľov kvality pitnej vody - oznam k SVD na webovej stránke úradu a v regionálnych novinách	dusičnany dusitany
Liptovský Mikuláš	- informácia - článok o SVD na webovom sídle RÚVZ - článok do týždenníka MY Liptov o SVD a o význame pitnej vody - konzultácie - osobne (2) a telefonicky (4)	-
Senica	- konzultácie (218)	dusičnany dusitany
Stará Ľubovňa	- 3 x prednáška na tému „Voda“ pre ZŠ - oznam k SVD na webovej stránke úradu a v Ľubovnianskych novinách - leták k SDV 2015 zaslaný 44 obciam a mestám okr. S. Ľubovňa - osobné konzultácie a odborné poradenstvo (126) - telefonické konzultácie (58)	dusičnany dusitany
Vranov nad Topľou	- informácie a oznam občanom v regionálnych novinách a na webovom sídle - konzultácie a poradenstvo (151)	dusičnany dusitany
Žiar nad Hronom	- Informácie o SDV na webovom sídle a vo vestibule úradu - poradenstvo (6) o možnosti odberu vzoriek na RÚVZ BB - konzultácie zamerané na kvalitu vody	-
Rožňava	- konzultácie a poradenstvo (12) o zdravotnej bezpečnosti pitnej vody, kontroly kvality vody z individuálnych studní. - informačný materiál zverejnený v mestskej	-

	<ul style="list-style-type: none"> televízii - článok „ 22. Marec 2015 – SVD“ zverejnený na webovom sídle RÚVZ, zaslaný mestským a obecným úradom a do denníka Korzár. - beseda so žiakmi ZŠ - rozhovor pre školský rozhlas 	
Poprad	<ul style="list-style-type: none"> - konzultácie a poradenská činnosť (30) - články k SDV boli uverejnené v 3 regionálnych novinách a na webovom sídle úradu 	dusičnany dusitany
Lučenec	<ul style="list-style-type: none"> - oznam ku SDV bol uverejnený na webovom sídle a v regionálnych novinách - zozbierali sa vzorky na analýzu a boli doručené na RÚVZ BB - informácie a poradenstvo pri preberaní vzoriek - konzultácie výsledkov (70) 	dusičnany dusitany
Trenčín	<ul style="list-style-type: none"> - konzultácie - vodné zdroje, ochrana, starostlivosť o studne, dezinfekcia, ukazovatele kvality pitnej vody a ich účinky na zdravie - informačné materiály – web stránka, panel s informáciami v priestoroch RÚVZ - Čo by sme mali vedieť o pitnej vode? – leták - rozhovor pre TV Považie 	dusičnany dusitany
Veľký Krtíš	<ul style="list-style-type: none"> - letáky (350) s návodom na dezinfekciu studní a vysvetlením, prečo vyšetrujeme práve dusičnany a dusitany - konzultácie (150) v oblasti čistenia studní, dezinfekcie, kvality vody a napojenie na verejný vodovod. 	dusičnany dusitany
Prešov	<ul style="list-style-type: none"> - konzultácie (127) v oblasti významu pitnej vody jej významu pre zdravie človeka, zdravotnej bezpečnosti pitnej vody zo zdrojov využívaných na individuálne a hromadné zásobovanie obyvateľstva, problematiky úpravy pitnej vody a ochrany vlastného vodného zdroja. 	-
Komárno	<ul style="list-style-type: none"> - informácie o SDV, o súčasnej situácii v zásobovaní vodou a o význame pitnej vody boli zverejnené na webovej stránke. - osobné a telefonické konzultácie a poradenstvo v oblasti zdravotnej bezpečnosti pitnej vody. 	dusičnany dusitany
Košice	<ul style="list-style-type: none"> - na webovom sídle RÚVZ a vo vestibule RÚVZ uvedená informácia o SVD. - letáky „Staráte sa o ochranu svojho vodného zdroja?“ a „Návod na jednorazovú dezinfekciu zdroja vody“ - informácie o SDV uverejnené v TV Región a denníku Korzár a Pravda - konferencie : Kvalita vody vo VVS, a.s. s aktívnou účasťou 	dusičnany dusitany

Zvolen	<ul style="list-style-type: none"> - informácie o SDV boli zverejnené na webovej stránke - konzultácie a poradenstvo pri preberaní vzoriek - zozbierané vzorky na analýzu boli doručené na RÚVZ BB 	dusičnany dusitany
Trebišov	<ul style="list-style-type: none"> - informácie o SDV boli zverejnené na webovej stránke - bolo poskytnuté odborné osobné, telefonické a e-mailové poradenstvo v oblasti zdravotnej bezpečnosti pitnej vody 	dusičnany dusitany
Svidník	<ul style="list-style-type: none"> - beseda o vode a jej význame v ZŠ - konzultácie a informácie o vyšetrení vody z vlastnej studne - letáky o dodržiavaní zásad pri čistení a dezinfekcii studní - informácie o SDV na webovom sídle 	dusičnany dusitany
Bardejov	<ul style="list-style-type: none"> - oznam o aktivitách na web stránke a nástenke úradu, v Bardejovských novostiach, v regionálnej televízii - 7x prednáška v ZŠ a stredných školách - letáky Dezinfekcia malých vodných zdrojov a Ochrana vodných zdrojov - konzultácie osobné a telefonické (3) 	dusičnany dusitany
Trnava	<ul style="list-style-type: none"> - konzultácie a informácie pre záujemcov 	dusičnany dusitany
Martin	<ul style="list-style-type: none"> - informácie a poradenstvo (12) 	
Spišská Nová Ves	<ul style="list-style-type: none"> - spracovanie letáku ku SDV 2015 a jeho zverejnenie na web stránke a nástenke úradu - konzultácie v oblasti zdravotnej bezpečnosti pitnej vody poskytované pracovníkmi oddelenia HŽP -25 telefonicky, 20 osobne, 2 emailom 	

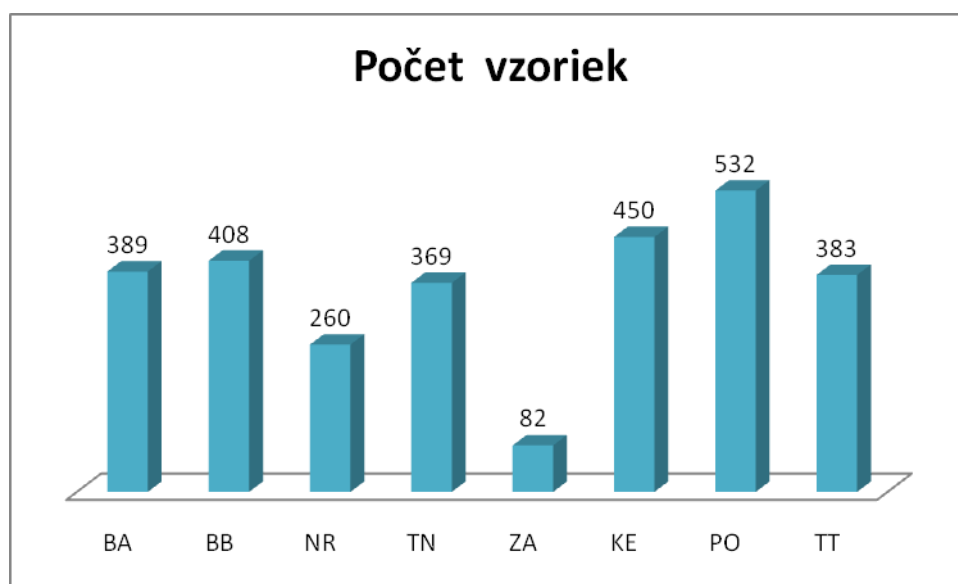
Odborní pracovníci ÚVZ SR a RÚVZ informovali občanov, ktorí priniesli vzorky vody na vyšetrenie o spôsobe zverejňovania výsledkov a o vhodnosti používania vody zo studní na pitné účely. Pracovníci tiež zodpovedali na otázky o vhodnosti budovania vlastných vodných zdrojov a požiadaviek na kvalitu pitnej vody. Často diskutovaná bola problematika existujúcich zdrojov znečistenia (žumpy) v okolí studní, ochrany studní a možnosti úprav vody v prípade jej nevyhovujúcej kvality. Verejnosť zaujímala aj kvalita dodávanej pitnej vody z verejných vodovodov.

Občania boli upozornení, že vyhovujúce výsledky v ukazovateľoch dusičnany a dusitany nie sú dostatočné na preukázanie toho, či je voda z individuálneho zdroja PITNÁ a zdravotne bezpečná. Na preukázanie toho, či je voda pitná je potrebné vykonať minimálny rozbor pitnej vody podľa nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení nariadenia vlády SR č. 496/2010, ktorý zahŕňa analýzu 29. ukazovateľov kvality vody a zohľadňuje minimálne požiadavky na mikrobiologickú, biologickú a chemickú kvalitu pitnej vody. Občanov, ktorých vzorky vody prekročili limitnú hodnotu pre dusičnany (50 mg.l^{-1}) alebo limitnú hodnotu pre dusitany

(0,5 mg.l⁻¹) pracovníci informovali, že tento výsledok vylučuje použitie vody ako pitnej. Pre zlepšenie situácie a zníženie koncentrácií dusičnanov a dusitanov bolo verejnosti odporúčané identifikovať a odstrániť možné zdroje znečistenia v blízkosti studne ako sú hnojiská, chovy domácich zvierat, netesné žumpy a kanalizácia, nadmerné používanie hnojív a postrekov a laboratórny rozbor vody zopakovať.

Výsledky laboratórnych vyšetrení prinesených vzoriek vody boli uverejnené na webovom sídle ÚVZ SR, na webových sídlach jednotlivých RÚVZ alebo občanom z jednotlivých regionálnych úradov distribuované podľa vyžiadania: telefonicky, e-mailom alebo si ich prišli prevziať osobne.

Graf č. 2: Rozdelenie počtu vyšetrených vzoriek podľa krajov



Z celkového počtu 2 873 vyšetrených vzoriek na Slovensku bolo 389 vzoriek z Bratislavského kraja, t.j. 13,54 %, 408 vzoriek z Banskobystrického kraja t.j.14,20 %, 260 vzoriek z Nitrianskeho kraja t.j. 9,05 %, 369 vzoriek z Trenčianskeho kraja, t.j. 12,84 %, 82 vzoriek zo Žilinského kraja t.j. 2,85 %, 450 vzoriek z Košického kraja t.j.15,66 %, 532 vzoriek z Prešovského kraja t.j. 18,52 % a 383 vzoriek z Trnavského kraja, t.j. 13,33 %.

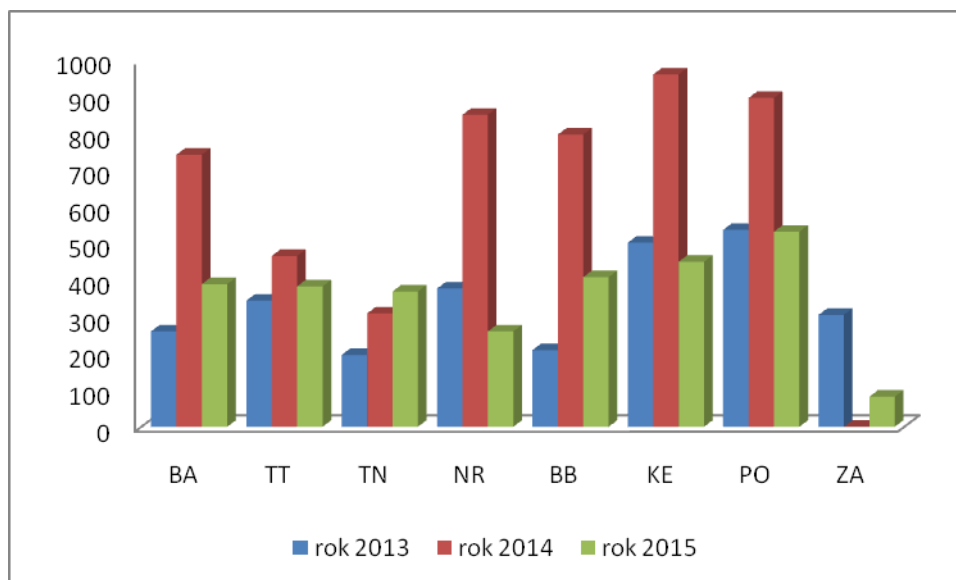
Tab. č. 2: Počet odobraných vzoriek a počet prekročených vzoriek v ukazovateľoch dusičnany a dusitany v jednotlivých krajoch počas SDV 2015

Kraj	Počet vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek v ukazovateli dusičnany	Počet nevyhovujúcich vzoriek v ukazovateli dusitany
Bratislavský	389	132	5
Trnavský	383	198	176
Trenčiansky	369	41	-
Nitriansky	260	144	1
Banskobystrický	408	125	4

Košický	450	171	7
Prešovský	532	65	13
Žilinský	82	3	-
Spolu	2873	879	206

Z celkového počtu **2873 vzoriek** bola **limitná hodnota pre dusičnany prekročená** v 879 vzorkách, čo predstavuje **30,59 %** a **pre dusitany** v 206 vzorkách, čo predstavuje **7,17 %**.

Graf č. 3: Porovnanie počtu vyšetrených vzoriek vody v jednotlivých krajoch Slovenska počas Svetového dňa vody v roku 2013 , 2014 a 2015



Prostredníctvom SDV orgány verejného zdravotníctva každoročne informujú a zvyšujú povedomie verejnosti o význame pitnej vody. Zdôrazňovaním významu používania „zdravotne bezpečnej vody“ na pitné účely je možné predísť ochoreniam, ktoré môžu ovplyvniť celkový zdravotný stav obyvateľstva.

prof. MUDr. Ivan Rovný, PhD., MPH
hlavný hygienik Slovenskej republiky